

pornog rada u polju. Predivne, vlažne oči udaljene ne više od dužine ruke od mojih očiju. Predivne, da. I u toj polusvetlosti tajanstvene, kao maglovito, snažno i raskvašeno hladno svetlo naših planinskih vrhova pred zoru. Tako lepe, a tako hladne, da biste mogli da se zakunete kako nešto drugo od krvi teče njenim venama. Tečna zemlja. Smrzavajuća nekako, kao Huan de Fuka tesnac koji nas zatvara. Kao nešto što je preostalo iz davnine pošto su hladne vode ovih mora postale umorne.

»Treba samo da kažemo,« rekla je.

Njen glas mu uplašio. Bila je dole, pored mene, kopajući po vreći.

»Samo da kažemo«, ponovila je. »Ako želimo još.«

Zurio sam sa njom u mračnu vreću. Bila je puna krompira, bez ikakve sumnje. Sveži mesečar sa blatom koje se i dalje držalo; meso izrezano ubodima. Izmerio sam težinu podigavši vreću. Moja je žena posmatrala moje lice. Njene večne, vlažne, blažene oči. Majka Isusova, žena Jozefova. Nevesta ostrizhenog jagnjeta. Sve istovetnosti drugorazredne. Moja odabrana.

»Oko deset funti«, rekao sam. »Dva dolara na pijaci. U sezoni, naravno. Ove godine jedino. Dodaj dvadeset posto za sve iduće godine. Nabavi ih dok možeš«. Namrštio sam se. Namignuo. Ja sam se nasmejao. Nije uzvratila osmeh. Majka Isusova, žena Jozefova, nevesta jagnjeta – nikad se ne smeje. Nema razloga. Smejanje košta koju paru više. Smejanje je nisko prioritarna stvar – nema snabdevenosti, nema potražnje. Na odmoru je, napustilo grad.

Udahнула je iz vreće. »Zemlja«, promrmljala je. »Crnica.« I nasmejala se.

Prolazila je kroz sobu navlačeći zavese, paleći sva svetla. Posle izvesnog vremena, poredak se nikako ne menja. Ja ovde postajem udaljen od sveta. Ništa ne ulazi unutra, osim što kuca na vratima. Mnogo ne ude ni tada. Čovek sa đakom krompira.

Namestila je jastuk iza moje glave.

Stavila muziku na kotur: Etida: Psalm smenih večeri.

Zatvorio sam oči.

»Eto«, rekla je. »Sve što želiš u životu.«

Sedeo sam kao po komandi sećajući se jednog detalja iz mog ranog i nečistog detinjstva. Dečaka koji puzi iza kuće da se sakrije od znanih i nezvanih strahova. Čuči u rupi koju su psi izrovali. Posmatra očičeno dvorište, trošne kokošinje i štale.

Izmaglicu udaljenih polja. Čeka koske.

»Doneću ti večeru«, moja žena je rekla. »Zatim idem.«

Vrata su se zatvorila i ja ostao sam.

Kroz prozor pored, predivno izrezan uz veliku cenu u zidu od crvene opeke bacio sam pogled na svoje uzano dvorište. Ja zelenim u zimu. Moje drveće potkresano. Čovek bi mogao da igra bilijar na mom travnjaku. Moj mali Pan, čak i kad je sneg, nastavlja da mokri u svoju mahovinom zraslu zdelicu. Gledao sam u široko prostranstvo mog suseda. Pored njegovih trošnih kokošinjaca i štala. U izmaglicu udaljenih polja. Podigao sam flašu da mu nazdravim.

»U tvoje zdravlje, farmeru«, viknuo sam. »U zdravlje još jedne bogate žetve iduće godine!«

Već koliko godina sam do sada slušao vetar kako šušti kroz njegov osušen kukuruz? Gledao ga na kolenima na prvi znak slane kako rasprostire beli muslin preko razbarušene zemlje. Samotna prikaza Sudnjeg dana, koja prati ralo i isplaženi jezik bika. Seče i prevrće korov.

Čujem majku kako nas zove. Krompiri ključaju. Peršun isekan. Sto pristavljen.

Maslac se topi na predivnim komadima.

Sedim sa braćom i sestrama na gruboj dasci, laktovi nam na stolu, čekamo svoj red, čekamo onaj trenutak kada će se molitva završiti.

Nabadam krompir i lomim ga na tanjiru.

»Ukusno. Ovo je stvarno ukusno«, kažem.

Zurim niz sto. Zurim u majčine svetlučave oči. »Farmer uvek ostaje farmer«, kaže ona. »Niko od vas nikada neće napustiti ovo mesto.«

Preveo Velimir Kostov

LEON RUK (LEON ROOKE) rođen je 1934. u Severnoj Karolini (SAD). Od 1969. godine ovaj interesantni kanadski pisac živi na ostrvu u Tihom Okeanu, glavnom gradu Britanske Kolumbije, Viktoriji. Tu piše i stvara. Predavao kreativno pisanje na američkim i kanadskim univerzitetima. Pored kratkih priča, piše i drame. Često piše pod pseudonimom. Poznate knjige kratkih priča su mu: *One Home Sleeps in the Yellow Bed* (1968), *The Love Parlour* (1977) i *The Broad Back of the Angle* (1977). Napisao je novelu *Vault* (1974). Dobio je nekoliko nagrada, među kojima je i *Canadian - Australia Literary Prize* (1981).

lovac na jelene

dejvid helvig

Stojeći kraj otvorenog prozora i udišući mokar vazduh, ona iskosa pogleda knjige na polici kraj svoje glave. Odabra jednu koja joj se učini poznatom i zadrža je u rukama posmatrajući svetlo daleko iznad grada. Njen brat je mirno ležao.

»Da li nekad prestaješ sa pićem?« upita.

»Ne«, odgovori joj brat sa kreveta.

»Ko te danas doveo kući?«

»Neko od mojih prijatelja.«

»Na svom spisku još nemaš ni jedno hapšenje?«

»Nemam. Izgleda da moj mladički šarm ukida takvu policijsku meru kao neosnovanu.«

»Nekada sam želela da idem u školu u gradu kako bih mogla da se brinem o tebi i dovodim te kući.«

Ketrin spusti pogled na knjigu i otvori je. Na prvoj stranici bila je posveta »Oku Sokolovom od Čingačuka.«

»Ja sam verovatno jedini student prava u ovom gradu koji ima celokupna dela Fenimora Kupera. Sve dobre knjige koje imam, ti si mi dala,« kaza Majk.

Ketrin ponovo pogleda kroz prozor prema pokretnim svetlima ispod brda. Priseti se vremena kada su bili kod kuće, kada je sakrivala svog pijanog brata.

»Ta zgrada sa crvenim znakom je Park Placa,« reče brat. »Zgrada je kao semafor. Zimi crvena da bi te zagrejala, leti plava da bi te rashladila. Stvarno zgodna stvar. Samo, izgleda da još nisu ukapirali da je sada proleće.«

Knjiga podseti Ketrin na ono vreme kada je prvi put u životu kupila karmin. Prodavac u dućanu bio je ljubazan, nije se šegačio niti je zadirkivao. Spustila je dva novčića od 25 centi na tegzu, u nekakvom maniru za koji se nadala da odaje iskusnu osobu, uzela kutijicu i kusur od 1 centa i pažljivo i polako izišla iz dućana.

»Da ti sipam piće, Keti?« upita Majk. »To je gotovo sve što ti mogu ponuditi.«

»Majk, zašto je ona došla kod mene?«

»Imaš privlačnu facu.«

Približivši se kući, sa karminom, uvukla je ruku u džep od jakne kako bi ga sakrila pre nego što ude.

»Ketrin,« pozvala je majka kad je ušla.

»Da?« Majka se pojavila u dnu predvorja.

»Nećeš nikome da ispričaš o onome što sam ti govorila da te muči?«

»Neću.«

»Možda te to ne zadesi još dugo. Neke devojčice su starije od drugih. Ali kad se to dogodi, znaćeš da postaješ žena, a to je nešto zaista divno.«

»Jeste, mama, znam.« Požurila je na sprat u svoju sobu i zatvorila vrata. Uverivši se da je sve mirno, izvadila je karmin iz džepa i namestila se pred ogledalom kako bi isctala tamnocrvene krugove na obraze i velike mrlje na čelo. Karmin je počeo da se mrviti kad je jače pritisnula. Završavajući šminkanje, postavila je krupne tačke na nos i bradu. Pregledavši pažljivo svoj novi izgled u ogledalu, sakrila je karmin u fijeku i iskrkala se iz kuće požarnim stepenicama.

»Možda ima nešto za jelo u fižideru,« kaza Majk, ali Ketrin se ne osvrnu sa prozora.

»Šta nameravaš da uradiš?« upita ga.

»Da se dovoljno istreznim da bih se izvinio, a posle dovoljno napijem da bih zaboravio.«

»Ona te voli.«

»Šta ja tu mogu.«

»Zašto si odabrao baš jednu od mojih prijateljica?«

»Uvek sam se divio tvom ukusu. U početku sam mislio da je kao ti. Nije, međutim. Nimalo.«

Dok je hitala požarnim stepenicama sa karminom na licu, pažljivo je osluškivala kako je majka kojim slučajem ne bi presrela. Stigla je bezbedno do zadnjeg izlaza i potrčala kroz dvorište.

»Oko Sokolovo«, pozvala je. »Oko Sokolovo!«

Nije bilo odgovora iz kućice na drvetu.

»Ja sam. Čingačuk.« Uspuzala se uz stablo i zalupala na vratima. »Oko Sokolovo,« pozvala je, »ja sam, Čingačuk. Hajde, otvori. Nema Mingosa u blizini. Sve je mirno.« Skočila je na zemlju kad su vrata na kućici počela da se otvaraju. Na njima se pojavio Majk.

»Zar ne umeš da budeš mirna, pokušavamo da radimo. Šta ti je to sa licem?«

»To je ratna boja.«
 »Čingučuk nije mazao ratnu boju.«
 »Možemo da se pretvaramo da jeste.«
 »Ti možeš ako baš hoćeš. Mjurej i ja pravimo zamke za zečeve.«

Mjurej je stajao na vratima.

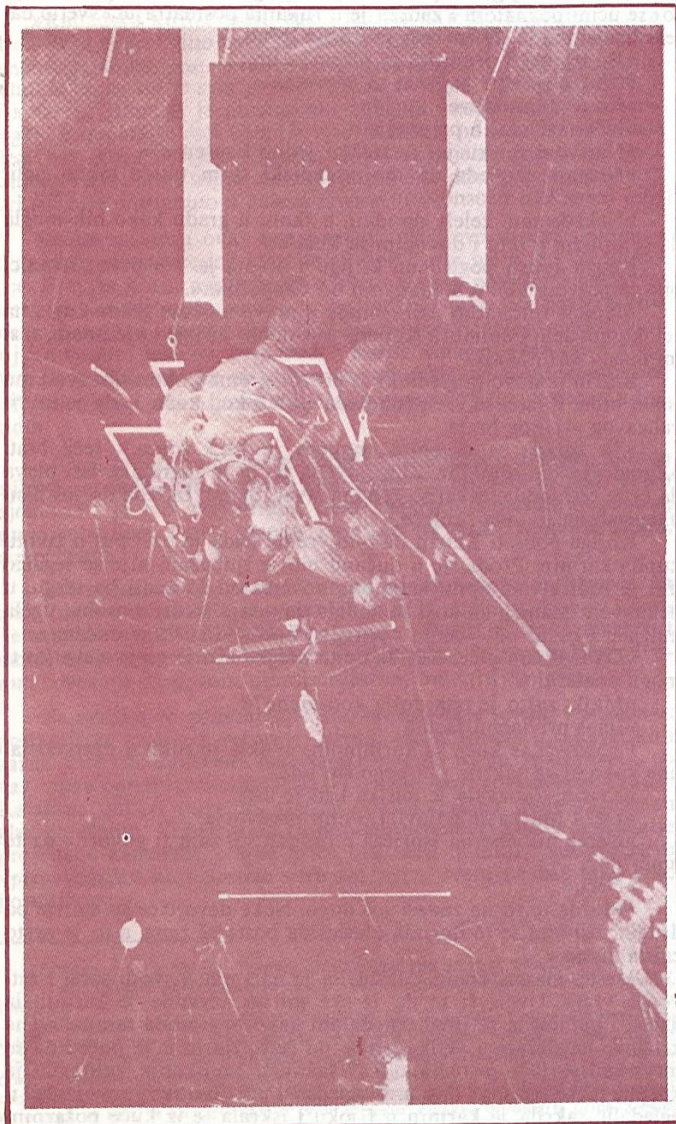
»Šta to tvoja sestra ima na licu?«

»Kaže da je to ratna boja.«

»Ja sam Čingučuk, a on je Oko Sokolovo.«

»Ko su to?«

»Iz jedne knjige,« rekao je Majk. »Da se vratimo zamkama. Vidimo se kasnije, Čingučuk,« dodao je i zatvorio vrata.

Ketrin se okrenula i popela nazad u svoju sobu. Skinula je karmen i legla na krevet, a malo kasnije ušla je majka da vidi da li je uznemirena i počne da joj objašnjava o sazrevanju kod devojčica.

Ketrin vrati knjigu i okrenu se od prozora. Pogleda u brata.

»Izvini, Tragaču,« on reče.

»Ja sam bila Čingučuk, Majk.«

»Jste, u pravu si.«

Ketrin dohvati mantil i krenu ka vratima.

»Što se mene tiče,« reče, »idi ti dodavola.« Kad je izašla, njen brat nije prozborio ni jednu jedinu reč.

Preveo sa engleskog
 Vellmir Kostov

DEJVID HELVIG /David Helwig/ rođen je 1938. Studirao u Torontu i Liverpulu. Autor je romana: *Figures in a Landscape* /1968/, *The Sign of a Gunman* /1969/, *The Streets of Summer* /1969/, kao i mnogih drugih. Živi i piše u Kingstonu, Ontario. Sada je predavač engleske književnosti na Queen's univerzitetu u istom gradu. Uređuje časopis kanadskih zatvorenika *Words from Inside*.

ubistvo u mraku

margaret etvud

Ovo je igra koje sam se igrala samo dvaput. Prvi put, bila sam u petom razredu, igrala se u podrumu, podrumu ogromne kuće koja je pripadala roditeljima devojčice po imenu Luiz. Nalazio se sto za bilijar u podrumu, ali niko od nas nije znao ništa o bilijaru. Nalazio se tu i klavir. Posle nekog vremena, umorili smo se od prevlačenja izbušenih kartonskih valjkova po klaviru i od posmatranja dirki kako se same podižu i spuštaju – nešto nalik filmovima u kasne sate, trenutak pre no što ugledate mrtvaca. Ja sam bila zaljubljena u dečaka Bila, koji je bio zaljubljen u Luiz. Drugi dečak, čijeg se imena ne sećam, bio je zaljubljen u mene. Niko nije znao u koga je Luiz zaljubljena.

I tako, ugasili smo svetlo u podrumu i igrali se *Ubistva u mraku*, što je dečacima omogućavalo zadovoljstvo da stavljaju svoje ruke na vratove devojčica, a devojčicama zadovoljstvo da vrište. Uzbudenje je bilo toliko da smo ga jedva podnosili, ali na sreću Luizini roditelji su se vratili kući i upitali nas šta to radimo.

Po drugi put, igrala sam se sa odraslima; nije bilo tako zabavno, iako intelektualno složenije.

Čula sam da su ovu igru igrali jednom u nekom letnjikovcu šestoro normalnih ljudi i jedan pesnik i da je pesnik pokušao da ubije nekoga. Onemogućio ga je svojim uplitanjem jedan pas koji nije umeo da pravi razliku između mašte i stvarnosti. Glavna stvar u ovoj igri je da morate znati kada da se zaustavite:

Evo, ovako se igra:

Presavijete nekoliko papirića i stavite ih u šesir, činiju ili na sredinu stola. Svi odaberu po jedan papirić. Onaj ko dobije X je detektiv, a onaj ko dobije crnu tačku – ubica. Detektiv izlazi iz sobe i gasi svetlo. Svi tumaraju po mraku, sve dok ubica ne izabere žrtvu. On mora ili da šapne, »Mrtav si«, ili da mu ruke skliznu na vrat i stisnu obesno i odrešito. Žrtva vrisne i sruši se. Svi moraju sada da prestanu sa kretanjem, osim ubice, koji, naravno, ne želi da bude nađen pored tela. Detektiv broji do deset, pali svetlo i ulazi u sobu. On može da ispituje sve, osim žrtve, kojoj nije dozvoljeno da odgovara budući da je mrtva. Svi, osim ubice, moraju govoriti istinu. Ubica mora da laže.

Ako vam se dopada, možete igrati igre sa ovom igrom. Možete reći: ubica je pisac, detektiv čitalac, žrtva knjiga. A možda i ovako: ubica je pisac, detektiv kritičar, a žrtva čitalac. U tom slučaju, knjiga bi bila celokupan *mise en scene*, uključujući i svetiljku koja je nehotice srušena i razbijena. Pa ipak, zabavnije je samo igrati ovu igru.

Bilo kako, ja sam ta u mraku. Imam zle namere prema tebi, smišljam svoj opaki plan, ruke mi polaze ka tvom vratu, ili možda, greškom, ka bedrima. Možeš da mi čuješ približavajuće korake, imam čizme i nosim nož, ili je to možda revolver sa biserom optočenom drškom, bilo kako, imam čizme sa mekom potplatom, možeš da vidiš »filmski« žar moje cigarete; narasta i utrnuje u izmaglici sobe, ulice, sobe, iako ne pušim. Zapamti samo ovo, kad vrisak najzad utihne i kad upališ svetlo: prema pravilima igre, ja uvek moram da lažem.

Sada: veruješ li mi?

Preveo Velimir Kostov

MARGARET ETVUD (MARGARET ATWOOD) rođena je 1939. Pisanje ove najpopularnije književnice Kanade koncentrisano je na odnose čoveka i prirode, kao i na odnose muškarca i žene. Od prvog važnijeg dela poezije *The Circle Game* do najskorijeg romana *Life Before Man* ona opisuje civilizaciju kao tragično neprijateljsku prema prirodi, a ženu i čoveka kao bića koja su najbolji primeri opterećenih partnera. Napisala je mnoge knjige (većinom poezije), kao i nekoliko romana. Važnija dela: *The Edible Woman*, *Surfacing*, *Lady Oracle Power Politics*, *The Journals of Susanna*, *Double Persephone*. Naravno, pisala je veliki broj kratkih priča i pripovedaka.